

*„Minek nevezzetek?”
Az egyéni nemzetiségi névhasználat aktuális kérdései
konferencia*

AJBH, Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó Biztoshelyettes Titkársága
ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont

NYELVTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT

***Moritz vagy Móric? A keresztnév-kérelmezés néhány
tanulsága***

Raátz Judit

Utónévválasztás és a Nyelvtudományi Kutatóközpont

- Tanácsadó szerep, főleg az idegen hangzású nevek esetében (Lőrincze 1969: 327)

- Szükséges egy névlista →

(1971)

- 1983. január 1-jén: 1982. évi 17. tvr. az anyakönyvekről – MTA
- Bővített névlisták: Ugróczky – Bíró (1997), Ladó – Bíró (1998)

Utónévválasztás és Nyelvtudományi Kutatóközpont

- 2010. évi I. törvény 44. §-ának (4): *„Ha a szülők által választott utónév nem szerepel az **utónévjegyzékben**, az **MTA** a központi anyakönyvi szerv megkeresésére harminc napon belül nyilatkozik a kért utónév anyakönyvezhetőségéről.” **
- *„Ha a választott utónév nem szerepel az **utónévjegyzékben**, az érintett – jogszabályban meghatározott módon az anyakönyvi szerv közreműködésével – kérheti a Nyelvtudományi Intézet nyilatkozatát a kért utónév anyakönyvezhetőségéről. A **Nyelvtudományi Intézet** az anyakönyvi szerv megkeresésére harminc napon belül nyilatkozik, és ha a Nyelvtudományi Intézet nyilatkozata szerint az utónév anyakönyvezhető, azt az utónévjegyzékbe haladéktalanul felveszi.”*

*2017., 2019., 2020. módosított szöveg

Utónévjegyzék

<http://www.nytud.mta.hu/oszt/nyelvmuvelo/utonevek/index.html>

• 2022. 10. 01.
4476 név

Női név: 2550

• Férfinév: 1926

Az ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont által
anyakönyvi bejegyzésre alkalmasnak minősített utónevek jegyzéke: férfinevek – 2022. október 1.

A, Á	Aggeus	Amadeusz	Aragorn	Ászlán	Baldur
Aba	Agmánd	Amadó	Aram	Aszmet	Baldvin
Abád	Ágost	Amand	Aramisz	Aszter	Balián
Abbás	Ágoston	Amar	Árav	Asztor	Bálint
Abdiás	Áhilleusz	Amator	Archibald	Asztrik	Balla
Abdon	Áhim	Ambos	Árden	Ata	Balló
Abdullah	Ahmed	Ambró	Ardó	Atád	Balmaz
Ábel	Airtton	Ambrus	Arek	Atakám	Baltazár
Abelárd	Ajád	Ámer	Árészt	Atanáz	Bán
Ábner	Ajándok	Amin	Árétász	Atilla	Bandó
Abod	Ájhán	Amir	Arián	Atlasz	Bánk
Abony	Ajtony	Ammar	Arie	Aton	Bános
Abos	Akács	Ammon	Ariel	Atos	Barabás
Abosa	Akhilleusz	Ámon	Arif	Atosz	Baracs
Ábrahám	Akító	Ámondó	Arion	Attila	Barakony
Ábrám	Ákos	Ámor	Árisz	Auguszt	Barangó
Ábrán	Aladár	Ámos	Arisztid	Augusztin	Baród
Ábris	Aladdin	Anakin	Ariton	Augusztusz	Barla
Absa	Aladin	Anasztáz	Arkád	Aurél	Barlám
Absolon	Alajos	Anatol	Árkád	Aurélián	Barna
Acél	Alán	Andon	Árkos	Avenár	Barnabás
Achilles	Alap	Andor	Árlen	Avidan	Barót
Achillesz	Alárd	Andorás	Árlen	Avner	Bars
Áchim	Alarik	Andos	Arman	Axel	Barsz
Acsád	Albert	András	Armand	Azár	Barta
Adalbert	Albin	André	Armandó	Azarél	Bartal
Ádám	Aldán	Andrej	Ármin	Azim	Bartó
Adeboró	Aldás	Andrszeló	Árnó	Aziz	Barton
Ádel	Aldó	Angelus	Arnold	Azriel	Bartos
Adelmár	Áldor	Angelusz	Arnót		Bárk
Áden	Alek	Ángyán	Áron		Bató
Adcodát	Alekszej	Anicét	Árpád	Bács	Bátony
Ádér	Alex	Anúziusz	Árszák	Bacsó	Bátor
Ádin	Alexander	Ankus	Árszen	Bagamér	Batu
Adnan	Alfonz	Antigon	Árszlán	Baján	Bátus
Adolár	Alfréd	Anton	Artem	Bajka	Bazil
Adolf	Algernon	Antónió	Artemon	Bajnok	Bazsó
Ádomás	Ali	Antos	Artin	Bájon	Becse
Adonisz	Alieu	Anzelm	Arus	Bakács	Bedecs
Adony	Alihan	Ányos	Arvéd	Baksa	Bedő
Adorján	Álmár	Apaj	Arvid	Bakta	Béke
Adrián	Álmos	Ápollinár	Arvin	Balabán	Bekény
Adriánó	Ágád	Ápolló	Arzén	Baladéva	Bekes
Ágád	Álperen	Apor	Aser	Balambér	Békés
Ágamemnon	Álváro	Apostol	Áser	Balaráma	Bekő
Ágapión	Álvin	Ápród	Ashraf	Balassa	Béla
Ágas	Álvin	Áracs	Asur	Balázs	Belár
Ágaton	Ámadé	Árad	Aszáf	Baldó	Belján
Ágenor					Belizár

Az ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont által
anyakönyvi bejegyzésre alkalmasnak minősített utónevek jegyzéke: női nevek – 2022. október 1.

A, Á	Agnéta	Alianna	Ambrózia	Anicéta	Annunciáta
Abéla	Ágosta	Alica	Amela	Aniella	Anriett
Abiáta	Ágota	Alicia	Ameli	Anika	Antea
Abigél	Agrippína	Alicia	Amélia	Anikó	Antigoné
Ada	Aida	Alida	Amelita	Anilla	Antoaneta
Adala	Aina	Alina	Ametiszt	Anima	Antoanett
Adalberta	Ainó	Alinda	Amidala	Anina	Antonella
Adalbertina	Aira	Alinka	Amika	Anisa	Antonella
Adalind	Aisa	Alirán	Amilla	Anissza	Antoniett
Adaora	Aisah	Alisa	Amina	Anita	Antonietta
Adél	Ajándék	Alisza	Ámina	Anitra	Anuk
Adela	Ajla	Alissza	Aminta	Anzia	Anzelma
Adéla	Ájlin	Alita	Amira	Ánizs	Ánya
Adelaida	Ajna	Alitta	Amrita	Anka	Apol
Adelgund	Ajnácska	Aliz	Anabel	Ankiska	Apollónia
Adelgunda	Ajnó	Aliz	Anabell	Anna	Apollinária
Adelheid	Ajra	Aliza	Anabella	Anabel	Apollónia
Adélia	Ajsa	Alizé	Anada	Annabell	Aporka
Adelin	Ajtonka	Alizia	Anahita	Annabella	Appia
Adelina	Akaéna	Allegra	Anaisz	Annabori	Ápril
Adelinda	Akilina	Alma	Anasztá	Annadóra	Áprika
Adeliz	Alamea	Almanda	Anasztázia	Annadorka	Arabella
Adeliza	Alaméa	Almira	Anatólia	Annakarina	Aranka
Adema	Alana	Almira	Almír	Annakata	Arany
Adcodáta	Alba	Almitra	Alma	Annalea	Aranyka
Adina	Alberta	Aloé	Alma	Annaleila	Aranyos
Admira	Albertin	Alojzia	Alma	Annaléna	Arenta
Adolfina	Albertina	Aloma	Alma	Annalilla	Ari
Adonika	Albina	Alóma	Alma	Annalina	Aria
Adóra	Alda	Altea	Alma	Andreina	Annaliza
Adria	Áldáska	Alvina	Alma	Andrina	Annalujza
Adriána	Aldea	Alma	Alma	Androméda	Annamari
Adrianna	Álca	Amábel	Alma	Andréa	Annamária
Adrienn	Aléna	Amadea	Alma	Anelz	Annamária
Adrienna	Alessza	Amádel	Alma	Anelza	Annamira
Adriána	Alesszia	Amaja	Alma	Anelza	Annamira
Áfra	Alett	Amál	Alma	Anelza	Annaregina
Afrika	Aletta	Amália	Alma	Anelza	Annaregina
Afrodita	Alexa	Amara	Alma	Anelza	Annaregina
Afrodité	Alexandra	Amanda	Alma	Anelza	Annaregina
Afszana	Alexandrin	Amandina	Alma	Anelza	Annaregina
Agapi	Alexandrina	Amara	Alma	Anelza	Annaregina
Agáta	Alexia	Amarant	Alma	Anelza	Annaregina
Ági	Alfonza	Amaranta	Alma	Anelza	Annaregina
Áglája	Alfonzin	Amarill	Alma	Anelza	Annaregina
Áglent	Alfonzina	Amarilla	Alma	Anelza	Annaregina
Ágnabella	Alfréda	Amarillisz	Alma	Anelza	Annaregina
Ágnella	Alia	Amátia	Alma	Anelza	Annaregina
Ágnes	Aliana	Amázia	Alma	Anelza	Annaregina

A névkérelmezés folyamata

- Kérelmező (Kérelem)

- Miniszterelnökség
Hatóságért Ügyekért Felelős
Helyettes Államtitkári Titkárság

- NyTK Utónévbizottság
szakvélemény készítése, javaslat

A Nyelvtudományi Kutatóközpont utónév anyakönyvezettségére vonatkozó nyilatkozata iránti kérelem	
1. Kérelmező neve:	
2. Kérelmező lakóhelye:	
3. Kérelmező tartózkodási helye*:	
4. Kérelmező elektronikus levél (e-mail) címe*: <small>A tájékoztatást kizárólag e-mail útján kérem*: IGEN / NEM (A megfelelő rész aláhúzandó.)</small>	
5. Kért utónév:	
6. Az utónév <u>női</u> / <u>férfi</u> . (A megfelelő rész aláhúzandó.)	
7. Kezdeményezés indoka:	
8. Az utónév eredete*:	
9. Az utónév jelentése*:	
Kelt:..... kérelmező aláírása

Általános tájékoztatás

Az utónévjegyzékben nem szereplő utónév anyakönyvezetése érdekében az anyakönyvi szervként kijelölt Miniszterelnökség a kért utónévvel kapcsolatban a Nyelvtudományi Kutatóközpont (a továbbiakban: Kutatóközpont) nyilatkozatát kéri. A Kutatóközpont az anyakönyvi szerv megkeresésére harminc napon belül nyilatkozik. Amennyiben a Kutatóközpont a nyilatkozatában foglaltak szerint a kért utónév magyar állampolgárok számára történő anyakönyvezettségét támogatja, az utónevet felveszi az általa vezetett utónévjegyzékbe.

A Kutatóközpont utónév anyakönyvezettségére vonatkozó nyilatkozatának beszerzése az anyakönyvi szerv által rendszeresített nyomtatványon írásban vagy elektronikus úton, illeték- és igazgatási szolgáltatási díjmentesen kezdeményezhető. A kérelem bármely anyakönyvvezetőnél vagy anyakönyvi szervnél benyújtható.

Az utónév anyakönyvezettségére vonatkozó nyilatkozat iránti kitöltött kérelem a Miniszterelnökség részére közvetlenül a 1055 Budapest Kossuth Lajos tér 2-4. postai vagy a hatosagi@me.gov.hu e-mail címre is megküldhető.

Kitöltési útmutató

1. A kérelemben kötelezően meg kell adni a kérelmező családi és utónevét.
2. A lakóhely kitöltésénél a kérelmező bejelentett állandó lakcímét kell megadni.
3. A tartózkodási hely megadása nem kötelező. Amennyiben a kérelmező tartózkodási helye eltér a bejelentett állandó lakóhelyének címétől, az anyakönyvi szerv a kérelmezőt a megadott tartózkodási helyének címén tájékoztatja.
4. A kérelmező a kapcsolattartásra elektronikus elérhetőséget is megadhat, egyúttal nyilatkozhat, hogy az anyakönyvi szerv a tájékoztatást kizárólag elektronikus úton küldje meg.
5. A kérelem kitöltésével egy utónév véleményezése kezdeményezhető, minden további utónév esetén új formanyomtatványt kell kitölteni. Új utónév kérelmezésének minősül az is, ha valaki ugyanazt a nevet többfajta írásmóddal kéri véleményeztetni.
6. A hatályos jogszabályok alapján csak a nemnek megfelelő utónevet lehet anyakönyveztetni, ennek megfelelően meg kell jelölni, hogy a véleményeztetni kért utónév melyik nemhez tartozik.
7. A kezdeményezés indokát minden esetben meg kell jelölni. A kezdeményezés indokolásánál javasolt kifejtetni, hogy gyermeke részére szeretné a kért utónevet adni vagy névváltoztatást követően saját maga akarja a kért nevet viselni. A kérelem benyújtására további indokok is felhozhatóak.
- 8-9. A kért utónév eredetének és jelentésének megjelölése nem kötelező ugyanakkor

Az Utónévbizottság munkája

- Szakvélemény adása, javaslat

magyar állampolgár

külföldi vagy kettős
állampolgár, nemzetiségi

- Jogszabályok
- Alapelvek <http://www.nytud.mta.hu/oszt/nyelvmuvelo/utonevek/alapelvek.html>
 - ősi nevek
 - Irodalmi nevek
 - Idegen nevek
 - Új névalakok, köznévi alakok
 - Becéző névalakok
 - Családi és földrajzi nevek
 - Alakváltozatok (hí.)
 - A gyerekre nézve hátrányos névalakok

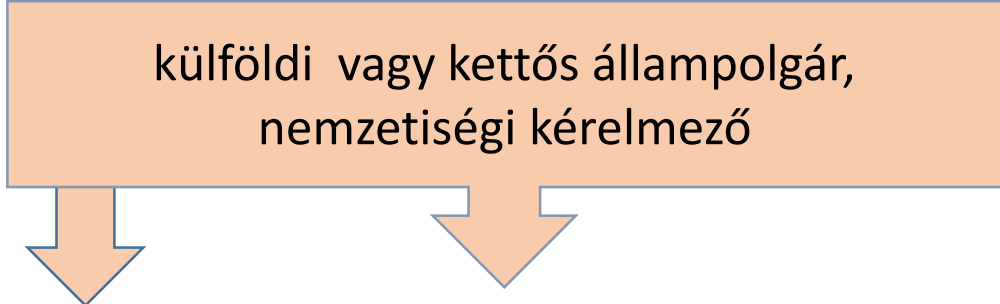
Az Utónévbizottság munkája

- Szakvélemény adása, javaslat

magyar állampolgár

külföldi vagy kettős állampolgár,
nemzetiségi kérelmező

- Jogszabályok

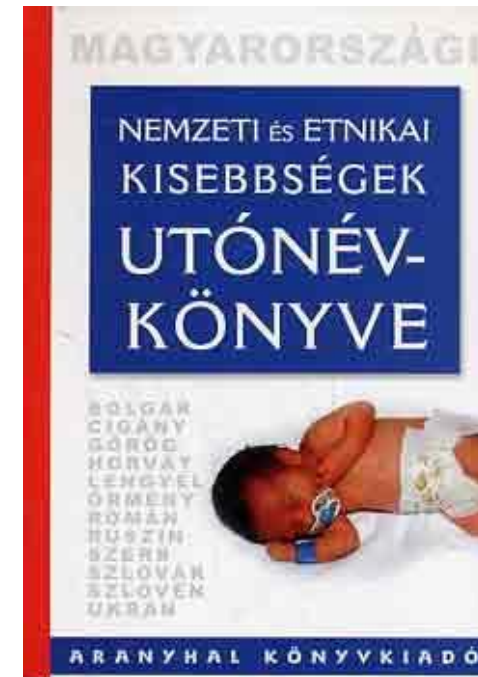
- **Igazolás** itt élő külföldi állampolgárnak: *Arezo, Isabella*
- Anyakönyvvezetőknek: *Aisha*
- Külföldön élő magyar állampolgárnak/ nemzetiségűnek: *Huba, Izabella,*
- *Anett, Enett, Marika*
- *(Kadarka, Marsal, Marsall)*

- Nemzetiségi, de nem ismeri a lehetőséget,
- Nemzetiségi, ismeri a névadással kapcsolatos szabályokat, de nem kíván vele élni,
- „Kiskapunak” használja a nemzetiségi névadási szabályokat

A nemzetiségi névadás esetei

- 1993. évi LXXVII. törvény
- 2004.
- 2010. évi I. törvény 46. §

- **Online utónévlisták**
 - ✓ folyamatos frissítés
 - ✓ pontos adatok, a magyar névállományban meglévő nevekkel való megfeleltetés

Kevesen ismerik a lehetőségeket.

A nemzetiségi névadás esetei

A kérelmező:

- a) nemzetiségi és ismeri a lehetőségeket, (*nincs adatunk*)
- b) nemzetiségi nevet kér, de nincs adat arra, hogy miért,
- c) nemzetiségi (?), de nem ismeri a lehetőségeket,
- d) nemzetiségi, ismeri a névadással kapcsolatos szabályokat, de nem kíván vele élni,
- e) „kiskapunak” használja a nemzetiségi névadási lehetőségeket.

Nemzetiségi nevet kér, de nincs adat arra, hogy miért

- feltehetően, sok esetben a kérelmező sem tudja, hogy az általa kért név valamelyik nemzetiségi névlistában megtalálható,
- ha a név megfelel a jogszabályoknak, illetve az Alapelveknek, akkor támogatjuk az anyakönyvezését,
- A szakvéleményben utalunk a név esetében, hogy megtalálható egy adott nemzetiség névlistájában.

Nemzetiségi nevet kér, de nincs adat arra, hogy miért

- Női nevek:

Nemzetiség	Kért névalak
örmény	Záven
szerb	Milijana
	Borinka
ukrán	Tamila
	Inna

- Férfinevek

Nemzetiség	Kért névalak
horvát	Dárkó
	Kresimir
román	Florin
szerb	Dragomír
	Zlatkó
	Nenád
	Milován
	Vid
ukrán	Artem

Nemzetiségi (?), de nem ismeri a lehetőségeket

- Női nevek

Nemzetiség	Kért névalak	
cigány	<i>Ferkina</i>	
görög	<i>Zoi</i>	
horvát	<i>Jasna</i>	horvát
lengyel	<i>Jadwiga</i>	
	<i>Wanda</i>	
német	<i>Walburga</i>	
örmény	<i>Araxi</i>	Araksz becéző változata
szerb	<i>Tisina</i>	
	<i>Zselyka</i>	
	<i>Tijana</i>	
szlovák	<i>Iréná</i>	Irena
	<i>Ivóná</i>	Ivona

Nemzetiségi (?), de nem ismeri a lehetőségeket

- Férfinevek

Nemzetiség	Kért névalak	
bolgár	<i>Boyka</i>	női név
görög	<i>Manolisz</i>	
	<i>Ioannisz</i>	
lengyel	<i>Józef</i>	József
német	<i>Arthur</i>	
	<i>Moritz</i>	
	<i>Walter</i>	
	<i>Erwin</i>	
szerb	<i>Vaszilij</i>	Bazil, Vászoly
	<i>Luka</i>	
	<i>Milenko</i>	
	<i>Nikola</i>	női is
	<i>Branko</i>	
szlovák	<i>Ján</i>	
ukrán	<i>Timofy</i>	Timofij

Nemzetiségi, ismeri a névadással kapcsolatos szabályokat, de nem kíván vele élni

- Levélben, telefonon történő megkeresés esetében gyakori; fél, hogy hátrány éri:
 - szavazás
 - megkülönböztetés
 - bekerül az anyakönyvbe stb.
- *Segítséget kér*

„Kiskapunak” használja a nemzetiségi névadási lehetőségeket

- Ismeri a nemzetiségi névadási lehetőségeket, ezek alapján fogadtat el/szeretne elfogadtatni nevet:

2013

Kadarka

román nemzetiségi (országos, helyi)

Ausztria

„Kiskapunak” használja a nemzetiségi névadási lehetőségeket

2015. *Pisti* - többszöri elutasítás, Pistike, Pistia

- Nemzetiségi önkormányzat

„X. Y. nagyon sokat küzdött azért, hogy Pistinek anyakönyvezhesse a babát, és ez végül sikerült is. Nagyon boldog, hogy megszületett a kicsi, és bár eredetileg kislányt szeretett volna, most már nem tudja elképzelni az életét Pisti nélkül.”

„Kiskapunak” használja a nemzetiségi névadási lehetőségeket

2020. Noah

<https://www.youtube.com/watch?v=1JzVjt3dHkc>

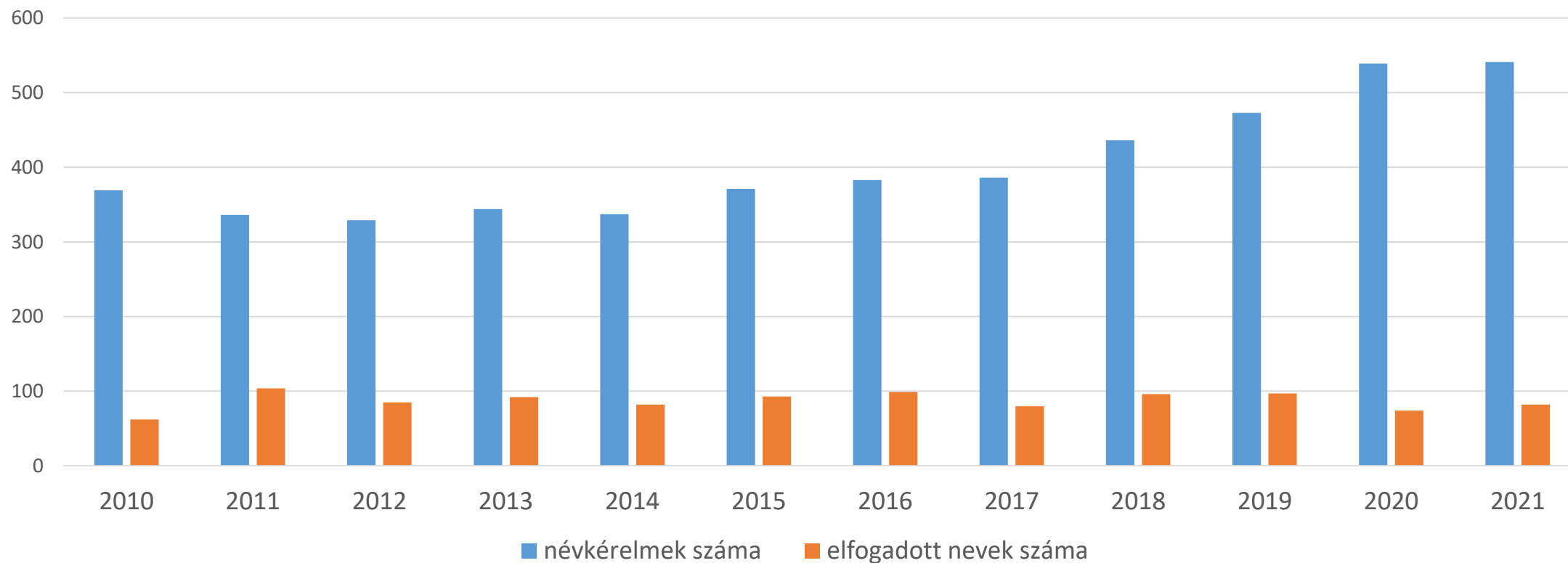

A névkérelmekről

A névkincsünk bővülése

Névkérelmek és bejegyzésre javasolt nevek

Legjellemzőbb bejegyzésre javasolt névtípusok

Idegen nevek

- *Szezen* (török), *Efrata* (héber), *Rodina*, *Valburga* (germán), *Elefteria*, *Óceánia* (görög), *Glenna* (ír), *Liv* (norvég), *Anuk*, *Szolina* (francia), *Asella* (spanyol), *Iremide* (nigériai), *Arisza*, *Midori* (japán)
- *Ejnár* (norvég), *Szkott* (angol), *Szilász*, *Triton* (görög), *Oszama* (arab), *Peng* (kínai), *Naren* (indiai), *Latif*, *Farisz*, *Ramzi* (arab), *Demir*, *Berker*, *Levent*, *Vedát* (török), *Nien* (vietnámi), *Akpan* (ibibio)

Legjellemzőbb bejegyzésre javasolt névtípusok

- **Összetett névalakok**

Bellaróza, Emmaléna, Annaszófia, Lilibella, Ninabella, Annadóra,

- **Rövidült alakváltozatok**

Eliska, Lizel, Lizabett (Elizabeth), Otti (Otília), Zália (Rozália), Lonka (Ilonka), Póla (Paula)

- **Alakváltozatok**

Mildi (Milda), Míria (Míra), Leóna (Leona), Judina (Judit)

Legjellemzőbb bejegyzésre javasolt névtípusok

- Régi magyar nevek
- *Csuda,*
- *Szeben, Tivald (Teobald), Tuzon, Maglód*

Legjellemzőbb bejegyzésre nem javasolt névtípusok

Férfinevek

- a) **Idegen helyesírás:** *Daniel, Deniel, Matthew, Matthieu, Jimmy, Jimmi, Jimi, Alexey, Andrey, Wiliam, William, Viliem, Viliam, Mirko, Michal, Carlos ('ingyenes'), Hassan ('kántor')*
- b) **Családnév:** *Károlyi, Vadas, Kóczyán*
- c) **Becéző alakváltozat:** *Misi, Misu, Toto, Dodo, Kovi, Béci, Guszti, Atin, Ati, Zéka, Zé (Zoltán)*
- d) **Egyéb:** *Napfi, Betyár, Gézengúz, Maci, Moha, Rozs, Szöcske, Mazsola, Zödön, Bödön, Zerge, Herceg, Bagira, Kolbász, Hubadúr (Huba + trubadúr) stb.*

Legjellemzőbb bejegyzésre nem javasolt névtípusok

Női nevek

- a) **Idegen helyesírás:** *Arielle, Betty, Fanny, Freya, Maya, Hannah, Lilly, Zaya, Norah, Nora, Sofia, Lisa ('róka')*
- b) **Túlságosan becéző:** *Nuca, Nani, Dede, Gömbi, Mini, Mimo, Lilőke, Franci, Imi (Imola), Zsike, Poca*
- c) **Összetett névalakok:** *Annapanna, Pankabella, Zarahanna, Marimária, Almapille*
- d) **Egyéb:** *Masni, Méz, Hugi, Leány, Tündérmese, Kadarka, Mézi, Borsó, Erdőcske, Füge, Rukkola, Padlizsán, Kiwi, Somocska, Pandémia*

Bármennyire tiszteljük hát az egyéni szabadságot, bizonyos hagyományok kötnek bennünket. S a legtöbben úgy gondoljuk, hogy - megfelelő módon - védelmeznünk is kell a névadási szokásainkat, hagyományainkat, nyelvünket is. És igen sok esetben védelmeznünk kell a szülő feltűnési vágya ellen tiltakozni még nem tudó csecsemőt, akinek valamikor esetleg sok keserű órát szerez , talán az egész életét elrontja a pillanatnyi divat vagy meggondolatlan ötlet alapján ajándékozott név. De védekeznünk kell az összevisszaság, a zűrzavar ellen is, amit az eredményezne, ha például ki-ki gusztusa szerint írná be a neki tetsző idegen nevet.

(Lőrincze Lajos 1969)

Köszönöm a figyelmüket!

raatz.judit@gmail.com